

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา
สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10
School-Based Management (SBM) According to the Four Noble Truths
(Ariyasacca 4) of Teachers and Educational Personnel Under the Jurisdiction of
the Phra Pariyattidhamma General Education Regional Office 10

ภคมน พวงศรีแก้ว

Phakkhamon Phuangsrikaew

พระศรีวัชรสารบัณฑิต

Phrawachcharasarnrabandhit

สนุก สิงห์มาตร

Sanook Singmart

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Master of Education Program,

Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email:Phakkhamon12012530@gmail.com

Received: 4 March 2026; Revised:30March 2026; Accepted: 27 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.92 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 จำนวน 201 คน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 พบว่า กำหนดเป้าหมายให้โรงเรียนบริหารตนเองได้อย่างอิสระ และพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน โปร่งใส มีการติดตามประเมินผล เพื่อให้การกระจายอำนาจเกิดผลอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วม เน้นให้ทุกฝ่ายมีโอกาสสะท้อนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เกิดการกระจายอำนาจ ลดความขัดแย้ง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างและโปร่งใส 3. การเสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและ

บุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล เน้นการวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนาระบบบริหารที่โปร่งใส 2) ด้านการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาแก่ประชาชน เน้นความโปร่งใส ยุติธรรม และการกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบ และ 4) ภาพรวมแนวทางการบริหารตามหลักอริยสัจ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการนำแนวทางไปใช้จริง

คำสำคัญ: การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, หลักอริยสัจ 4, ครูและบุคลากรทางการศึกษา

Abstract

This research aims to 1) study the current state of School-Based Management (SBM) among teachers and educational personnel 2) explore development guidelines for SBM based on the Four Noble Truths (Ariyasacca 4) and 3) propose these development guidelines for teachers and educational personnel under the Phra Pariyattidhamma General Education Regional Office 10. The research instruments included questionnaires, interviews, and evaluation forms, with a total reliability of 0.92. Data were collected from a sample of 201 teachers and educational personnel. Statistical analysis was performed using mean and standard deviation.

The research findings revealed that 1. The overall state of SBM among teachers and educational personnel was at a moderate level. 2. Guidelines for developing SBM according to the Four Noble Truths emphasized setting goals for schools to operate independently, establishing clear and transparent practices, and implementing consistent monitoring for sustainable decentralization. Regarding participation, the focus is on providing all stakeholders with continuous opportunities for feedback based on accurate data, leading to effective decentralization and a transparent organizational culture. 3. The proposed guidelines to improve educational quality include. Check and Balance: emphasizing problem analysis and transparent administrative systems. Participation promoting inclusive engagement and continuous follow-up and Devolution focusing on transparency, fairness, and systematic decentralization. 4. Overall, the guidelines based on the Four Noble Truths were rated at the highest level, reflecting the appropriateness and effectiveness of their practical implementation.

Keywords: School-Based Management (SBM), The Four Noble Truths (Ariyasacca 4), Teachers and Educational Personnel

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ในประเทศไทยเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้นภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ตาม

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาสู่สถานศึกษาได้ปรากฏอยู่ก่อนหน้านี้แล้ว เพียงแต่ระบบการบริหารการศึกษาของไทยในอดีตส่วนใหญ่ยังคงอยู่ภายใต้ลักษณะการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ส่งผลให้การบริหารจัดการขาดเอกภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังไม่มีระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาที่ชัดเจน ตลอดจนขาดการเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้วยเหตุนี้ การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาของประเทศไทยจึงมุ่งเน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างแท้จริง แนวทางดังกล่าวปรากฏอย่างชัดเจนในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงสถานศึกษาโดยตรง

จากแนวคิดดังกล่าว การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) จึงกลายเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในวงการบริหารการศึกษา เนื่องจากเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดย SBM ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเน้นการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจจากรัฐหรือหน่วยงานส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญ เช่น การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร และการพัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนดังกล่าวไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2544)

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการจัดการตนเอง แต่ในทางปฏิบัติยังคงเผชิญข้อจำกัดสำคัญ 3 ประการ คือ ด้านบุคลากร ที่ผู้บริหารและครูบางส่วนยังขาดทักษะการบริหารเชิงกลยุทธ์และการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านงบประมาณ ที่โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลมักได้รับไม่เพียงพอหรือไม่สอดคล้องกับบริบทจริง รวมถึงยังมีระเบียบจากต้นสังกัดที่จำกัดอิสระในการใช้จ่าย และ ด้านการมีส่วนร่วม ที่ภาคส่วนต่างๆ ในชุมชนยังไม่สามารถเข้ามามีบทบาทได้อย่างเต็มที่เนื่องจากปัจจัยด้านวัฒนธรรมและขาดกลไกประสานงานที่ชัดเจน ส่งผลให้การตัดสินใจในระดับสถานศึกษาอาจไม่สะท้อนความต้องการของทุกภาคส่วนได้อย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ปัญหาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่เขต 10 มีลักษณะใกล้เคียงกับสถานศึกษาทั่วไปที่ยังเผชิญกับข้อจำกัดหลักใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ที่ผู้บริหารและครูบางส่วนยังขาดทักษะสำคัญในการบริหารเชิงกลยุทธ์และการจัดการงบประมาณ ทำให้การตัดสินใจจากระบบข้อมูลที่รองรับอย่างเพียงพอ ด้านงบประมาณ แม้จะใช้หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แต่ในทางปฏิบัติยังติดขัดเรื่องระเบียบจากต้นสังกัดและงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับบริบทจริงของพื้นที่ห่างไกล และสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วม ที่ยังไม่สามารถดึงชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากขาดรูปแบบการ

ประสานงานที่ชัดเจนและปัจจัยทางทัศนคติ ส่งผลให้การพัฒนาศาสนศึกษาอาจยังไม่ตอบโจทย์ความต้องการของทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริง (บุญมี แสงขำ, 2561: 45–60)

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรในสังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นว่าจำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขอย่างเป็นระบบ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านกระบวนการวิจัย พร้อมทั้งบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและดับทุกข์ อันประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ ทุกข์ คือ สภาพปัญหาหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์ สมุทัย คือ สาเหตุแห่งปัญหา นิโรธ คือ ภาวะหรือเป้าหมายของการดับทุกข์ และมรรค คือ แนวทางหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหามาบรรลุมรรคเป้าหมาย และผู้วิจัยเชื่อว่า การนำหลักอริยสัจ 4 มาประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อาจเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผู้บริหารสามารถใช้หลักการดังกล่าวเป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุ กำหนดเป้าหมาย และวางแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับพระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชน อันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาและการศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นจากของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 จำนวน 422 รูปหรือคน และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนและอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1) ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 จำนวน 422 รูปหรือคน (สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 10, ออนไลน์)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยใช้ตารางสำเร็จรูปการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 รูปหรือคน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970: 607-610)

3) เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง บุคลากรครูมีความเห็นด้วย มากที่สุด

4 หมายถึง บุคลากรครูมีความเห็นด้วย มาก

3 หมายถึง บุคลากรครูมีความเห็นด้วย ปานกลาง

2 หมายถึง บุคลากรครูมีความเห็นด้วย น้อย

1 หมายถึง บุคลากรครูมีความเห็นด้วย น้อยที่สุด

4) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ยระดับคะแนน (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551: 513-515) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

- ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

- ค่าเฉลี่ย 2.61- 3.40 มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

- ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญการบริหารการศึกษา และนักวิชาการด้านพุทธศาสนา (โดยเลือกแบบเจาะจง) จำนวน 9 รูป/คน

2) เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้นจากวัตถุประสงค์การวิจัย

3) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมและรายด้าน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการกระจายอำนาจ	3.66	0.53	1	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วม	2.80	0.54	4	ปานกลาง

3. ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาแก่ประชาชน	2.48	0.55	5	น้อย
4. ด้านหลักการบริหารตนเอง	3.63	0.56	2	มาก
5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	2.87	0.59	3	ปานกลาง
รวม	3.09	0.34	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน เมื่อเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. ด้านการกระจายอำนาจ 2. ด้านหลักการบริหารตนเอง 3. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 4. ด้านการมีส่วนร่วม และ 5. ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาแก่ประชาชน ตามลำดับ

2. ผลการสังเคราะห์วิธีการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ประเด็นการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นต้องอาศัยหลักการและวิธีการบูรณาการให้เข้ากันได้ระหว่าง 1.หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยใช้กรอบอริยสัจ 4 ในการสะท้อนปัญหา แนวทางแก้ไข ช่วยสร้างความโปร่งใส สมดุล และยั่งยืน พร้อมทั้งการประเมินภายใน ภายนอกอย่างต่อเนื่อง 2.หลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายค้นหาปัญหา สาเหตุ กำหนดเป้าหมายร่วมกัน และสร้างกลไกการทำงานที่โปร่งใส มีแผนปฏิบัติ ติดตามประเมินผล และปมเพาะคุณธรรม และ 3. หลักการคืนอำนาจแก่ประชาชน โดยใช้กรอบอริยสัจ 4 อธิบายปัญหาการรวมศูนย์ กระจายอำนาจ ตั้งคณะกรรมการที่มีชุมชนมีส่วนร่วม เสริมสร้างความรู้ และสื่อสารติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมแล้วทั้งสามด้านเน้นบูรณาการอริยสัจ 4 เพื่อสร้างการบริหารที่โปร่งใสมีส่วนร่วม และยั่งยืน

3. ผลการเสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ผลการประเมินแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ โดยผู้เข้าร่วมในการประเมินแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 จำนวน 9 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

รายการ/ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านความเป็นไปได้	4.44	0.39	4	เหมาะสมมาก
2. ด้านความเหมาะสม	4.56	0.34	2	เหมาะสมมากที่สุด
3. ด้านความถูกต้อง	4.67	0.67	1	เหมาะสมมากที่สุด
4.ด้านอรรถประโยชน์	4.56	0.51	3	เหมาะสมมากที่สุด

รวม	4.56	0.53	-	เหมาะสมมากที่สุด
-----	------	------	---	------------------

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน โดยสามารถพิจารณาจากค่ามากไปหาน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านความถูกต้อง รองลงมาคือด้านความเหมาะสม ต่อมาคือด้านอรรถประโยชน์ อันดับสุดท้ายคือด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานยังไม่บรรลุถึงความเข้มแข็งเต็มที่ แม้จะมีการนำแนวคิดการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมมาใช้ แต่ยังมีข้อจำกัดทั้งด้านทรัพยากร บุคลากร และกระบวนการตัดสินใจที่อาจไม่ทั่วถึง ข้อมูลนี้ชี้ว่าจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีบทบาทมากขึ้น เสริมการสื่อสาร และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่ระดับที่สูงกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ ลาภยาดิ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การตรวจสอบและถ่วงดุล รองลงมาคือ การกระจายอำนาจ การบริหารตนเอง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการสังเคราะห์วิธีการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นต้องอาศัยหลักการและวิธีการบูรณาการให้เข้ากันได้ระหว่าง 1.หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยใช้กรอบอริยสัจ 4 ในการสะท้อนปัญหาแนวทางแก้ไข ช่วยสร้างความโปร่งใส สมดุล และยั่งยืน พร้อมทั้งการประเมินภายใน ภายนอกอย่างต่อเนื่อง 2. หลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายค้นหาปัญหา สาเหตุ กำหนดเป้าหมายร่วมกัน และสร้างกลไกการทำงานที่โปร่งใส มีแผนปฏิบัติ ติดตามประเมินผล และเข้มเพาะคุณธรรม และ 3. หลักการคืนอำนาจแก่ประชาชน โดยใช้กรอบอริยสัจ 4 อธิบายปัญหาการรวมศูนย์ กระจายอำนาจ ตั้งคณะกรรมการที่มีชุมชนมีส่วนร่วม เสริมสร้างความรู้ และสื่อสารติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมแล้วทั้งสามด้านเน้นบูรณาการอริยสัจ 4 เพื่อสร้างการบริหารที่โปร่งใสมีส่วนร่วมและยั่งยืน ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า การนำกรอบคิดเชิงพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษา ช่วยทำให้การบริหารมีมิติที่เป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปรีดิธรรมมากขึ้น โดยเริ่มจากการระบุปัญหา (ทุกข์) ที่แท้จริงผ่านข้อมูลเชิงประจักษ์และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทำให้โรงเรียนตระหนักชัดถึงข้อจำกัด เช่น คุณภาพผู้เรียนต่ำ ความเหลื่อมล้ำ และทรัพยากรไม่เพียงพอ ต่อมา การค้นหาสาเหตุ

(สมุทัย) ด้วยเครื่องมือวิเคราะห์เชิงวิชาการ เช่น SWOT และ Fishbone Diagram ช่วยให้เห็นภาพชัดเจนว่า ปัญหาเกิดจากทั้งโครงสร้างการบริหารที่รวมศูนย์ การขาดการตรวจสอบ และความสัมพันธ์กับชุมชนที่ยังไม่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงรากเหง้าที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายแก้ไขในระยะยาว ในด้านการกำหนดเป้าหมาย (นิโรธ) การวางจุดหมายเชิงคุณภาพ เช่น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างระบบบริหารที่โปร่งใส เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างวิสัยทัศน์ร่วมของทุกฝ่าย ทำให้โรงเรียนมีทิศทางที่ชัดเจนและทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการผลักดันได้ สุดท้าย การกำหนดแนวทางปฏิบัติ (มรรค) ที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการใช้หลักธรรมาภิบาล ถือเป็นหัวใจของการพัฒนา เพราะเป็นการสร้างกระบวนการที่ต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต อ่อนจันทร์ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2564) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ตลอดทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม และดวงใจ ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา อยู่ระดับมากที่สุด ในภาพรวม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

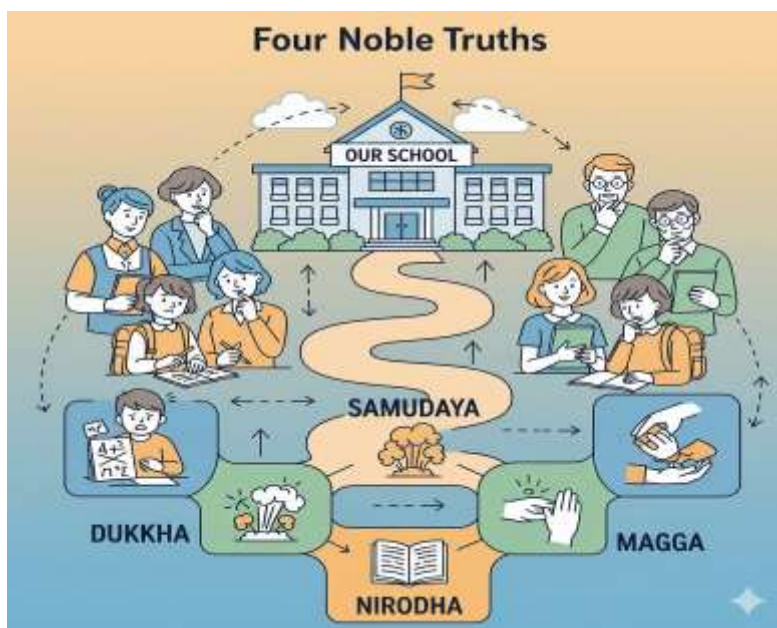
3. การนำเสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า แนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะด้าน ความถูกต้อง ซึ่งได้รับการประเมินสูงสุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางมีรากฐานจากหลักธรรมและทฤษฎีทางการบริหารที่มั่นคงและเชื่อถือได้ รองลงมาคือด้าน ความเหมาะสม และ วัตถุประสงค์ ที่สะท้อนถึงความสามารถในการนำไปใช้จริงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ด้าน ความเป็นไปได้ แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น แสดงถึงข้อท้าทายเชิงปฏิบัติ เช่น ข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร หรือระบบสนับสนุนเชิงนโยบาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนแนวทางนี้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น โรงเรียนควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างกลไกสนับสนุน การจัดสรรทรัพยากร และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การประยุกต์ใช้แนวทางตามหลักอริยสัจ 4 เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกมล เพิ่มผล (2565) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน 2) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดในภาพรวม
3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการการมีส่วน
ร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี
โดยรวมกันทำนายได้ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและ
บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัตถธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 และจากกาศึกษา
จากแนวคิดทฤษฎี แบบสอบถามสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน
ประเด็น ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาแก่ประชาชน
และผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ตามหลักอริยสัจ 4 สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัตถธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์
เป็นองค์ความรู้ได้ดัง ภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากงานวิจัย

จากรูปภาพที่ 2 พบว่า องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้เป็นการอธิบายหลักอริยสัจ 4 (Four Noble Truths) นำมาเชื่อมโยงกับ การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

1. ทุกข์ (Dukkha)/ปัญหา

ภาพแสดงนักเรียนที่เผชิญความยากลำบาก เช่น เรียนไม่เข้าใจ คะแนนต่ำ เครียดกับการเรียน
เปรียบเทียบความทุกข์หรือปัญหาที่โรงเรียนกำลังเผชิญอยู่ เช่น คุณภาพผู้เรียนต่ำ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. สมุทัย (Samudaya)/เหตุแห่งปัญหา

เส้นทางจากนักเรียนไปสู่โรงเรียน แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของการศึกษาไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่มีสาเหตุ เช่น การบริหารรวมศูนย์ ขาดความโปร่งใส การไม่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

3. นิโรธ (Nirodha)/เป้าหมาย/การดับปัญหา

ตรงกลางภาพเป็นสัญลักษณ์ของการแก้ปัญหา (เช่น ดอกไม้หรือหนังสือ) หมายถึง เมื่อจัดการศึกษาด้วยหลักการที่ถูกต้อง ปัญหา ก็จะลดลงหรือดับไป โรงเรียนจะกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็ง โปร่งใส และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชน

4. มรรค (Maggā)/แนวทางแก้ปัญหา

ภาพมือนี่ยื่นสิ่งของกัน หมายถึงการปฏิบัติ หรือแนวทางแก้ปัญหา ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจการบริหาร 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชน 3) ใช้หลักธรรมาภิบาล โดยโปร่งใส ตรวจสอบได้ รับผิดชอบ 4) สร้างระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป ภาพนี้เปรียบการบริหารการศึกษาเป็นเส้นทางตาม อริยสัจ 4 เริ่มจากปัญหา (ทุกข์) หาสาเหตุ (สมุทัย) กำหนดเป้าหมายการดับปัญหา (นิโรธ) ปฏิบัติด้วยแนวทางแก้ไข (มรรค) จึงทำให้โรงเรียนเป็นฐานที่มั่นคงและยั่งยืน

สรุป

ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการกระจายอำนาจและการบริหารตนเองอยู่ในระดับมาก ขณะที่ด้านการตรวจสอบ การมีส่วนร่วม และการคืนอำนาจแก่ประชาชนอยู่ในระดับลดหลั่นกันไป การพัฒนาการบริหารเน้นบูรณาการหลักอริยสัจ 4 ร่วมกับ 3 หลักการสำคัญ ได้แก่ การตรวจสอบและถ่วงดุล การมีส่วนร่วม และการคืนอำนาจแก่ประชาชน เพื่อสร้างความโปร่งใส สมดุล และยั่งยืนการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมวิเคราะห์ปัญหา กำหนดเป้าหมาย และติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ พร้อมส่งเสริมคุณธรรม ด้านการคืนอำนาจมุ่งกระจายอำนาจสู่ชุมชน จัดตั้งคณะกรรมการร่วม และพัฒนาความรู้ควบคู่การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินแนวทางโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความถูกต้อง ความเหมาะสม และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 ของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 ภาครัฐและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรจัดทำนโยบายส่งเสริมการใช้หลักอริยสัจ 4 ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยบูรณาการเข้ากับระบบประกันคุณภาพและการประเมินภายใน – ภายนอก

1.2 กำหนดมาตรการกระจายอำนาจและเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

1.3 สนับสนุนทรัพยากร บุคลากร และงบประมาณที่เพียงพอ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการตามแนวทางได้จริง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 โรงเรียนควรพัฒนากระบวนการ ระบุปัญหา หาสาเหตุ กำหนดเป้าหมาย วางแนวทางปฏิบัติตามหลักอริยสัจ 4 อย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ เช่น SWOT หรือ Fishbone Diagram

2.2 จัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสร้าง วิสัยทัศน์ร่วม และแนวทางพัฒนาโรงเรียนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีส่วนร่วมจริง

2.3 สร้างระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมนำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรขยายการศึกษาครอบคลุมหลายเขตการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบและหาความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนพระปริยัตถิธรรม

3.2 ควรศึกษาเชิงลึกแบบ กรณีศึกษา (Case Study) ในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) มาประยุกต์ใช้

3.3 ควรศึกษาการพัฒนาโมเดลการบริหารแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงหลักอริยสัจ 4 กับการบริหารการศึกษาเชิงสมัยใหม่ เช่น School-Based Management (SBM) และหลักธรรมาภิบาล

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ ลาญาติ. (2565). แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- กมลกันต์ บุญน้อม. (2559). ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรกมล เพิ่มผล. (2554). การบริการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กิริยณภา หนูอินทร์. (2562). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 1(4), 35-39
- บุญช่วย หนูชู. (2552). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านไสภูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 2552.

- บุญมี แสงขำ. (2561). ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, วารสารการศึกษาไทย. 14(2), 45-60.
- พิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิมพ์. (2556). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม.
- วิชิต อ่อนจันทร์ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 10(1), 18-34.
- วาสนา สายทอง. (2553). แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในอำเภอแม่वंค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2544). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม และดวงใจ ชนะสิทธิ์. (2560). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 9(1), 299-313.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3) 1970), 607-610.